

Laki

sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain (255/2014) 27, 35, 39, 40, 44, 94, 98 ja 128 §, sellaisena kuin niistä on 27 § laissa 592/2019, sekä *lisätään* lakiin uusi 28 a ja 28 b §, 36 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 592/2019, uusi 4 momentti sekä lakiin uusi 38 a ja 130 a § seuraavasti:

27 §

Esitutinnan toimittaminen

Kun sotilasoikeudenkäyntilaissa tarkoitettu rikos on tullut kurinpitoesimiehen tietoon tai kun on syytä epäillä, että tällainen rikos on tehty, kurinpitoesimiehen on viipymättä huolehdittava, että asiassa toimitetaan esitutkinta ja rikoksesta kirjataan esitutkintalain 3 luvun 1 §:n mukaisesti ilmoitus. Tutkintaan sovelletaan tämän lain lisäksi, mitä esitutkinnasta rikosasiassa säädetään.

Esitutkinta on myös toimitettava, kun sotilasoikeudenkäyntilain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu syyttäjä niin määrää.

Puolustusvoimien tiedustelulaitoksen virkamiehen tekemäksi epäillyn rikoksen esitutinnan toimittaa pääesikunta 35—38, 38 a ja 39—41 §:n mukaisesti.

28 a §

Esitutinnan toimittaminen pääesikunnan aloitteesta

Sen lisäksi, mitä 27 ja 28 §:ssä säädetään, Puolustusvoimien asessori tai pääesikunnan tutkinnanjohtajana toimiva sotilaslakimies voi päättää esitutinnan aloittamisesta esitutkintalain 3 luvun 3 §:n mukaisesti. Esitutinnan toimittamatta jättämisestä, lopettamisesta ja rajoittamisesta säädetään esitutkintalaissa ja esitutinnan päättämisestä tämän lain 41 §:ssä. Esitutinnan aloittamista koskevasta päätöksestä on ilmoitettava kurinpitoesimiehelle, jollei se vaaranna esitutinnan toimittamista.

Pääesikunnan toimittamasta esitutkinnasta säädetään lisäksi 35 §:ssä.

28 b §

Esitutinnan toimittaminen poliisin aloitteesta

Sen lisäksi, mitä 27, 28 ja 28 a §:ssä säädetään, poliisi voi päättää esitutinnan aloittamisesta esitutkintalain 3 luvun 3 §:n mukaisesti. Esitutinnan aloittamista koskevasta päätöksestä on ilmoitettava kurinpitoesimiehelle tai pääesikunnalle, jollei se vaaranna esitutinnan toimittamista.

35 §

Pääesikunnan toimittama esitutkinta

Pääesikunta voi kurinpitoesimiehen pyynnöstä tai 28 a §:ssä tarkoitetun virkamiehen päätöksestä toimittaa esitutkinnan, kun:

- 1) rikos käsitellään sotilasoikeudenkäyntiasiana tai sotilaskurinpitomenettelyssä;
- 2) rikoksesta säädetään rangaistus rikoslain 40 luvussa ja rikoksesta epäilty on puolustusvoimien palveluksessa oleva sotilas;
- 3) rikoksesta säädetään rangaistus rikoslain 40 luvussa ja rikoksesta epäilty on puolustusvoimien palveluksessa oleva muu henkilö kuin sotilas edellyttäen, että rikoksesta voidaan todennäköisin syin epäillä myös sotilasta;
- 4) kysymys on puolustusvoimien hallinnassa olevalla alueella, aluksella, ilma-aluksella tai kulkuneuvossa taikka palvelustehtävässä tehdystä, puolustusvoimien omaisuuteen kohdistuvasta sotilasoikeudenkäyntilain 2 §:n 2 momentissa tarkoitetusta rikoksesta ja rikoksesta epäilty on puolustusvoimien palveluksessa oleva muu henkilö kuin sotilas edellyttäen, että rikoksesta voidaan todennäköisin syin epäillä myös sotilasta.

Pääesikunnan on toimitettava esitutkinta, jos sotilasoikeudenkäyntilain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu syyttäjä niin määrää.

36 §

Esitutkintaa hoitavat pääesikunnan virkamiehet

Tutkinnanjohtajana pääesikunnan toimittamassa esitutkinnassa on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu pidättämiseen oikeutettu virkamies.

38 a §

Poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Tullin virka-apu Puolustusvoimille

Puolustusvoimilla on oikeus saada poliisilta, Rajavartiolaitokselta ja Tullilta tarpeellista virka-apua tässä laissa säädetyn rikosten selvittämiseen liittyvän tehtävän suorittamiseksi. Puolustusvoimilla on oikeus saada virka-apua, jos virka-avun antaminen voi tapahtua vaarantamatta virka-apua antavalle viranomaiselle säädettyjen muiden tehtävien suorittamista.

39 §

Tehtävän siirtäminen poliisille

Jos tutkinnan puolueettomuus tai rikoksen vakavuus sitä edellyttää, esitutkinta on siirrettävä kokonaan poliisin suorittavaksi. Tehtävä voidaan muutenkin siirtää poliisille asian laadun niin vaatiessa. Poliisilla on myös erityisestä syystä oikeus oma-aloitteisesti ottaa sotilasoikeudenkäyntilaissa tarkoitettu rikos tutkittavakseen.

40 §

Ilmoittamisvelvollisuus

Pääesikunnan esitutkintaa hoitavien virkamiesten on ilmoitettava 35 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta, käynnistämästään toimenpiteestä rikoksen selvittämiseksi sekä ilman aiheetonta viivytystä 37 §:ssä mainittujen salaisten pakkokeinojen käyttämisestä rikoksen selvittämiseksi poliisille.

Kurinpitoesimiehen on ilmoitettava poliisille käynnistämästään toimenpiteestä rikoksen selvittämiseksi.

Tässä pykälässä tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista rikoksista ja ilmoitusmenettelystä sovitaan Puolustusvoimien ja poliisin välisessä yhteistoiminnassa. Tiedot saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muuten sähköisesti.

44 §

Oikeus saada tietoja yksityiseltä yhteisöltä

Pääesikunnalla on oikeus saada yksityiseltä yhteisöltä rikoksen selvittämiseksi välttämättömiä tietoja yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan yritys-, pankki- tai vakuutuslainsäädännön estämättä.

Pääesikunnalla on oikeus saada teleyritykseltä ja yhteisötilaajalta yhteystiedot sellaisesta teleliittymästä, jota ei mainita julkisessa luettelossa, tai teleliittymän, sähköpostiosoitteen, muun teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöivät tiedot, jos tietoja yksittäistapauksessa tarvitaan rikoksen selvittämiseksi. Pääesikunnalla on vastaava oikeus saada postitoimintaa harjoittavalta yhteisöltä jakeluosoitetietoja.

94 §

Luvun säännösten soveltaminen

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan valmiuslain (1552/2011) 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa ja puolustustilalain (1083/1991) 1 §:ssä tarkoitettussa puolustustilassa. Tämän luvun 98—100, 103 ja 104 §:ää sovelletaan myös asevelvollisuuslain 32 §:n 3 momentissa tarkoitettussa kertausharjoituksessa ja 83 §:ssä tarkoitettussa ylimääräisessä palveluksessa.

98 §

Pääesikunnan esitutkintaa hoitavien virkamiesten toimivaltuudet

Sen lisäksi, mitä 36 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, pääesikunnan virkamies, joka on suorittanut poliisialipäällystötutkinnon tai täyttää poliisin hallinnosta annetun lain (110/1992) 15 §:n nojalla annettujen säännösten mukaiset ylikonstaapelia ja rikosylikonstaapelia koskevat kelpoisuusvaatimukset, voi toimia tutkinnanjohtajana tämän lain 35 §:ssä tarkoitetun rikoksen esitutkinnassa.

128 §

Puolustusministeriön suorittama valvonta

Edellä 37 §:ssä mainittujen salaisten pakkokeinojen ja 89 §:n 1 momentissa mainittujen salaisten tiedonhankintakeinojen käytöstä laadittu pöytäkirja on toimitettava puolustusministeriölle.

Puolustusministeriölle on toimitettava tiedot yhteiskunnallisesti, taloudellisesti tai vakavuudeltaan merkittävistä Puolustusvoimien rikostorjuntaan liittyvistä asioista. Puolustusministeriöllä on oikeus saada tiedot salassapitosäännösten estämättä.

Salaisten pakkokeinojen ja salaisten tiedonhankintakeinojen käytön järjestämisessä ja valvonnassa sekä toimenpiteiden kirjaamisessa ja valvontaa varten annettavissa selvityksissä noudetaan pakkokeinolakia ja poliisilakia.

130 a §

Puolustusvoimien rikostorjuntatehtäviä hoitavien virkamiesten virkamerkki ja aseman ilmaiseminen sekä virkamiehen yksilöiminen

Edellä 36 ja 87 §:ssä tarkoitettujen virkamiesten virkamerkistä säädetään puolustusministeriön asetuksella. Virkamiehen on pidettävä virkamerkki mukana virkatehtävää suorittaessa.

Virkamiehen on tarvittaessa ilmaistava toimenpiteen kohteena olevalle henkilölle olevansa 1 momentissa tarkoitettu virkamies ja pyynnöstä esitettävä virkamerkkinsä, jos ilmaiseminen tai esittäminen on mahdollista toimenpiteen suorittamista vaarantamatta.

Puolustusvoimien on huolehdittava siitä, että virkatoimen suorittanut virkamies on tarvittaessa yksilöitävissä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2021.

Naantalissa 29.6.2021

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Puolustusministeri Antti Kaikkonen